

Міністерство освіти і науки України  
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна  
Київський національний університет імені Тараса Шевченка  
Університет Жирони (Іспанія)  
Університет Орадя (Румунія)  
КЗ «Харківський обласний центр туризму, краєзнавства, спорту та екскурсій  
учнівської молоді» Харківської обласної ради

# РЕГІОН - 2025:

## СТРАТЕГІЯ ОПТИМАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

## МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(20 листопада 2025 року, м. Харків)

Харків  
2025

*Реєстраційне посвідчення в УкрІНТЕІ МОН України  
(№ 725 від 09 грудня 2024 р.)*

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради  
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна  
(протокол № 30 від 24.11.2025 р.).*

**Редакційна колегія:** **Л.М. Немець**, д. геогр. н., проф. (голова редакційної колегії); **Н. Елізбарашвілі**, д. геогр. н., проф.; **С.В. Костріков**, д. геогр. н., проф.; **К.О. Кравченко**, к. геогр. н., доц.; **К.В. Мезенцев**, д. геогр. н., проф.; **Ч. Морар**, PhD, доц.; **Г.П. Підгрушний**, д. геогр. н., ст. наук. співроб.; **К.Ю. Сегіда**, д. геогр. н., проф.; **Дж.В. Субірос**, PhD, проф.

**Адреса редакційної колегії:** Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 61022, м. Харків, майдан Свободи, 4, кафедра соціально-економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Нємця, к. 3-62, e-mail: conference.region@gmail.com.

Регіон – 2025: стратегія оптимального розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 20 листопада 2025 р.) / Гол. ред. колегії Л.М. Немець. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2025. – 277 с.

У збірнику матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Регіон – 2025: стратегія оптимального розвитку» представлено тези доповідей, які розкривають сучасні проблеми регіонального розвитку, зокрема економічні трансформації, соціально-демографічні та екологічні виклики. Важливе місце займає наукова проблематика, пов'язана з розвитком міст, геоплануванням, міською політикою.

Тексти представлено у авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст доповідей, а також добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

Матеріали пройшли внутрішнє рецензування.

© Харківський національний університет  
імені В.Н. Каразіна,  
оформлення, 2025

# ЗМІСТ

## СЕКЦІЯ 1

### ЕКОНОМІЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

**Микола Барановський**

Території України з низьким рівнем соціально-економічного розвитку:  
підходи до ідентифікації, результати ..... 10

**Мирослава Влах**

Суспільно-географічні засади концептуалізації поняття «підприємство»:  
теоретико-методологічний аспект ..... 12

**Денис Волков, Людмила Ключко**

Аналіз мультиплікативного ефекту будівельної індустрії на суміжні галузі .. 15

**Артем Гавріков**

Сучасне бачення продовольчої безпеки: від класичних теорій до реалій  
воєнного часу ..... 23

**Володимир Грицевич**

Кількісна оцінка економіко-географічних потенціалів регіонального  
розвитку ..... 25

**Олександр Деменко, Юрій Кандиба**

Трансформація транспортної системи України під час повномасштабного  
вторгнення ..... 28

**Наталія Добровольська**

Використання космічних знімків програми Copernicus у шкільній та  
позашкільній краєзнавчій роботі ..... 31

**Данило Жевноватченко, Юрій Кандиба**

Відновлення АПК Харківської області після війни: уроки німецького  
досвіду..... 34

**Сергій Запотоцький, Ольга Левицька, Вікторія Запотоцька,  
Гліб Матюнін**

Залізничний транспорт України в умовах війни: втрати, виклики та  
стратегічні напрями відбудови ..... 37

**Володимир Казаков, Вікторія Пацюк**

Європейський досвід реалізації проєктів індустріального туризму та його  
адаптація для України ..... 41

**Павло Кобилін**

Сільське господарство як функціональна складова соціогеосистеми ..... 44

**Сергій Колосов**

Розвиток аграрного експорту як драйвера економічного зростання України 47

|                                                                                                                                              |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Олеся Корнус, Анатолій Корнус, Віталій Омеляненко</b><br>Соціально-інфраструктурні виклики сталого розвитку громад Сумської області ..... | 49 |
| <b>Злата Логін</b><br>Інноваційні економіко-географічні чинники у фінансовій інфраструктурі Західного регіону України .....                  | 52 |
| <b>Ольга Мамчур, Марія-Анастасія Гавришко</b><br>Економічний потенціал Кам'янка-Бузької територіальної громади Львівської області .....      | 54 |
| <b>Оксана Мороз</b><br>Інтеграція ГІС і ДЗЗ у стратегії оптимального розвитку туристичних дестинацій .....                                   | 57 |
| <b>Олексій Нємець</b><br>До питання визначення поняття креативного хабу з позицій суспільної географії .....                                 | 59 |
| <b>Гліб Овчаренко</b><br>Регіональна ідентичність: дефініція, структура та значення .....                                                    | 64 |
| <b>Юлія Перегуда</b><br>Адаптація міжнародного досвіду у формуванні інноваційних моделей розвитку українських регіонів .....                 | 66 |
| <b>Костянтин Малярєнко</b><br>Соціально-економічні виклики та перспективи відновлення України .....                                          | 69 |
| <b>Оксана Мороз, Марія Орленко</b><br>Економічні виклики та можливості для сфери туризму України у воєнний та повоєнний період .....         | 72 |
| <b>Тарас Погребський, Наталія Бринчук</b><br>Регіональні особливості релокації промислових підприємств в умовах воєнного стану .....         | 75 |
| <b>Поліна Понагорова</b><br>Рекреаційно-туристичні ресурси: поняття, сутність, структура .....                                               | 77 |
| <b>Мохаммад Рамін</b><br>Вплив війни на зовнішньоекономічну діяльність України .....                                                         | 80 |
| <b>Антон Солоха</b><br>Особливості розвитку кемпінгового туризму в Україні .....                                                             | 83 |
| <b>Олександр Тищенко</b><br>Інноваційна парадигма розвитку територій: роль громад у формуванні сприятливого середовища .....                 | 86 |
| <b>Павло Черномаз</b><br>Якість еліт як основоположний чинник розвитку територіальних соціально-економічних систем .....                     | 89 |

**Олена Чмир**

|                                                                                        |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Наукова спадщина Василя Пили: від галузевих програм до сталого розвитку регіонів ..... | 92 |
|----------------------------------------------------------------------------------------|----|

**Павло Шуканов, Анжела Шуканова**

|                                                                    |    |
|--------------------------------------------------------------------|----|
| Макрорегіональні особливості розвитку туристичних дестинацій ..... | 95 |
|--------------------------------------------------------------------|----|

**Teodora-Georgiana Mihaila, Oana-Mihaela Stoleriu**

|                                                                           |    |
|---------------------------------------------------------------------------|----|
| Online tourist image on Instagram. Study case: Obcina Mare, Suceava ..... | 97 |
|---------------------------------------------------------------------------|----|

**George Pascal**

|                                                                                                            |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| The lower Prut floodplain – a geographical space of convergence and cross-border tourism cooperation ..... | 101 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

**СЕКЦІЯ 2**

**ДЕМОГРАФІЧНІ, МІГРАЦІЙНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ВИКЛИКИ  
РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ**

**Ірина Гудзеляк, Любов Котик, Олександра Дум'як**

|                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Організація роботи соціальних служб територіальної громади у воєнний час ..... | 104 |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----|

**Дар'я Венгрин, Єлизавета Бобришева**

|                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------|-----|
| Методика організації проєктної діяльності на уроках географії ..... | 107 |
|---------------------------------------------------------------------|-----|

**Наталія Гусєва, Олександр Боднарюк**

|                                                                                            |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Перспективи залучення іноземних трудових мігрантів до України: можливості та виклики ..... | 109 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

**Дар'я Венгрин, Вікторія Ступак**

|                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Освітні втрати під час війни в Україні: виклики для географічної освіти ..... | 115 |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----|

**Наталія Гусєва, Анна Іванова**

|                                                                                                |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Картографічний метод у навчанні географії в загальноосвітніх закладах: сучасні тенденції ..... | 118 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

**Наталія Довгань**

|                                                                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Міграційна поведінка та соціогуманітарні трансформації під час війни: глобальний контекст і українська специфіка ..... | 124 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

**Наталія Гусєва, Данило Нечай**

|                                                         |     |
|---------------------------------------------------------|-----|
| Німеччина в вимушених міграціях населення України ..... | 128 |
|---------------------------------------------------------|-----|

**Андрій Дубровський**

|                                                                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Вплив суспільно-географічних чинників на просторові трансформації мобільності населення Львівської області ..... | 132 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

**Олександр Думнов, Валерій Криволапов**

|                                                                                        |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Трансформація людського капіталу України в умовах війни: виклики для ринку праці ..... | 136 |
|----------------------------------------------------------------------------------------|-----|

|                                                                                                                                                                                                          |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Вікторія Запотоцька, Данило Адамов</b><br>Житлова підтримка внутрішньо переміщених осіб в Україні: виклики та перспективи .....                                                                       | 140 |
| <b>Антоніна Зарубіна, Юлія Сільченко, Сергій Зарубін</b><br>Спортивне орієнтування як чинник розвитку рекреаційно-туристичного потенціалу Кіровоградської області: сучасні практики та перспективи ..... | 144 |
| <b>Любов Котик</b><br>Функціонування територіальних громад Львівської області у 2024 році: місцеві податки і збори .....                                                                                 | 146 |
| <b>Андрій Кузишин</b><br>Просторові траєкторії виборів в Україні та соціально-політична динаміка регіонів .....                                                                                          | 150 |
| <b>Ірина Мандрик</b><br>Внутрішні міграції населення України в умовах повномасштабної війни ....                                                                                                         | 153 |
| <b>Володимир Матвієнко, Валентин Стафійчук, Наталія Матвієнко</b><br>Міграційні процеси та демографічні трансформації в Україні під час російсько-української війни .....                                | 156 |
| <b>Олексій Немець</b><br>Креативні хаби як основа відновлення економічного потенціалу регіонів України .....                                                                                             | 159 |
| <b>Ігор Пилипенко, Дар'я Мальчикова</b><br>Просторове планування у викликах демографічних та суспільних трансформацій деокупованих громад .....                                                          | 164 |
| <b>Ольга Подпрятова, Людмила Ключко</b><br>Трансформація понять «мігрант» і «біженець» у європейському дискурсі після початку російсько-української війни .....                                          | 167 |
| <b>Людмила Рундіч</b><br>Як ідентичність спротиву трансформує прикордонні громади у громади-опори (на прикладі Чернігівської області) .....                                                              | 170 |
| <b>Андрій Слащук, Ірина Поручинська, Роман Качаровський</b><br>Динаміка чисельності населення міста Луцька з кінця XIX – до початку XXI століття .....                                                   | 172 |
| <b>Mihai Hotea, Nicolaie Hodor, Chiş Vasile Timur</b><br>Geodemographic structures and territorial particularities of the Ukrainian minority in the maramureş land (Romania) .....                       | 175 |
| <b>Ірина Гаврікова</b><br>Особливості реалізації програми тимчасового захисту для українців: кейс Румунії .....                                                                                          | 177 |

### СЕКЦІЯ 3

#### ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

**Катерина Сегіда, Людмила Немець, Сергій Костріков**

Підготовка фахівців для відновлення природного середовища в аспекті євроінтеграції: бачення географів-супільників ..... 181

**Вікторія Горбач**

Підходи до формування кліматично нейтрального та стійкого сільського господарства ..... 185

**Богдан Зелінський**

Ефективне використання дощової та талої води як інструменту адаптації до змін клімату: глобальний досвід та його адаптація в місті Луцьк ..... 188

**Алла Омельченко, Юлія Шпильова**

Екологічна складова якості життя населення ..... 191

**Оксана Перхач, Іван Ровенчак**

Водокористування у світі в контексті цілей сталого розвитку ..... 193

**Максим Рожнов**

Соціально-географічне дослідження заповідних територій України в умовах воєнного та повоєнного відновлення ..... 195

**Віктор Стець, Людмила Ключко**

Адаптація до змін клімату у місті Харків та Харківській області ..... 198

**Наталія Шерстюк**

Модель переміщення скиду високомінералізованих шахтних вод у річці Інгулець ..... 202

### СЕКЦІЯ 4

#### МІСЬКИЙ РОЗВИТОК, ГЕОПЛАНУВАННЯ ТА МІСЬКА ПОЛІТИКА

**Людмила Немець, Катерина Кравченко, Катерина Сегіда, Наталія Гусєва**

Урбаністичний напрям суспільно-географічних досліджень: виклики та перспективи підготовки фахівців з відновлення міських територій ..... 205

**Віктор Безрук, Сергій Костріков**

Трансформація моделей міського довкілля в методичні рамки «Нового європейського баухаузу» ..... 210

**Олександр Бейдик**

Структура і безпека столичного міста під час військової агресії ..... 213

**Юрій Борсук**

Географічні аспекти планування руху пасажирських поїздів у межах України ..... 217

|                                                                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Дар'я Венгрин</b>                                                                                                      |     |
| Міжнародний досвід відновлення урбаністичного простору у повоєнний період .....                                           | 220 |
| <b>Софія Єлагіна</b>                                                                                                      |     |
| Інтеграція принципів сталого розвитку в післявоєнну житлову політику України .....                                        | 223 |
| <b>Галина Круль</b>                                                                                                       |     |
| Містобудівні аспекти розміщення готелів: від центру до передмістя (на прикладі м. Чернівці) .....                         | 226 |
| <b>Максим Куліковський</b>                                                                                                |     |
| Міський простір як інструмент соціальної інтеграції: ревіталізація публічних просторів у громадах, що приймають ВПО ..... | 229 |
| <b>Костянтин Мезенцев, Кирил Дехтєрьов</b>                                                                                |     |
| Імпульси розвитку чи точки розбалансування: вплив нових житлових комплексів на трансформацію міського простору .....      | 232 |
| <b>Надія Огійчук</b>                                                                                                      |     |
| Інтегроване планування міського розвитку як інструмент реагування на сучасні виклики і загрози .....                      | 235 |
| <b>Ірина Остапчук, Катерина Складанюк</b>                                                                                 |     |
| Проектування туристично-інформаційного центру Кривого Рогу як складова управління якістю туристичних послуг .....         | 238 |
| <b>Вікторія Пацюк, Ксенія Токаюк</b>                                                                                      |     |
| Регенерація відвалів у контексті сталого міського розвитку: досвід Криворіжжя .....                                       | 241 |
| <b>Григорій Підгрушний, Наталія Провотар</b>                                                                              |     |
| Поліцентричність метрополісних регіонів для забезпечення сталого просторового розвитку .....                              | 244 |
| <b>Владислав Рябоконт</b>                                                                                                 |     |
| Відновлення та розвиток транспортної інфраструктури міста після бойових дій .....                                         | 246 |
| <b>Анастасія Савченко, Сергій Костріков</b>                                                                               |     |
| Смарт-урбаністика: цифрові рішення для розвитку міст (на прикладі міста Харків) .....                                     | 248 |
| <b>Анастасія Сіліна</b>                                                                                                   |     |
| Допоміжні міські простори як чинник реалізації концепції «15-хвилинного міста» .....                                      | 251 |
| <b>Ольга Сунтело</b>                                                                                                      |     |
| Переосмислення урбаністичної перцепції під час війни: виклики для суспільної географії .....                              | 253 |

***Андрій Чернюх***

|                                                                                                                |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Трансформація рекреаційного ландшафту Чернівецької агломерації:<br>просторові зміни в умовах урбанізації ..... | 257 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

***Катерина Шнак***

|                                                                                                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Роль програмно-цільового методу бюджетування у підвищенні фінансової<br>стійкості міських бюджетів в умовах післявоєнного відновлення ..... | 260 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

***Яків Янковий***

|                                                     |     |
|-----------------------------------------------------|-----|
| Цифровізація сфери соціальних послуг у містах ..... | 262 |
|-----------------------------------------------------|-----|

***Сергій Батура***

|                                            |     |
|--------------------------------------------|-----|
| Урбаністичні виклики сучасного Києва ..... | 264 |
|--------------------------------------------|-----|

***Катерина Кравченко***

|                                                                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Особливості управління відновленням та розвитком Харківської міської<br>агломерації в умовах невизначеності ..... | 268 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

***Станіслав Саламатін***

|                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------|-----|
| Підземний міський простір України: сучасні тенденції та виклики ..... | 273 |
|-----------------------------------------------------------------------|-----|

Таким чином, прикордонні громади Чернігівщини проходять шлях від периферійності та ідентифікаційної нестабільності до консолідації навколо ідей державності й опору. Ідентичність спротиву виступає каталізатором суспільної резильєнтності, а громади-опори осередками формування нових моделей розвитку. Отримані результати є підґрунтям для розробки регіональних політик, спрямованих на збереження культурного потенціалу, відновлення соціальної інфраструктури та зміцнення локальних спільнот у післявоєнний період.

#### **Список використаних джерел:**

1. Антоненко І.Й., Котюх Ю.М. Історико-культурна спадщина Чернігівської області: стан та перспективи розвитку // Ефективна економіка. 2017. - № 12. – Київ: Національний університет харчових технологій. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/02cf06cf-502e-4888-bf86-866e20340bb7/content>
2. Головне управління статистики у Чернігівській області. Статистична інформація [Електронний ресурс] / Головне управління статистики у Чернігівській області. – Чернігів, 2025. URL: <https://www.chernigivstat.gov.ua/statdani/>
3. Keck M., Sakdapolrak P. What is social resilience? Lessons learned and ways forward. *Erdkunde*, 67(1), 5-19. 2013. University of Bonn. <https://doi.org/10.3112/erdkunde.2013.01.02>
4. Thrift N. *Non-Representational Theory: Space, Politics, Affect*. London and New York: Routledge. 2008. 15-36, 72-91, 128-145.
5. Zhurzenko T. "How War Is Rebordering Ukraine." *Current History*, 123(855), 2024. 249-255. <https://doi.org/10.1525/curh.2024.123.855.249>

УДК 911.3:379.8:[930.85(477.82)]

### **ДИНАМІКА ЧИСЕЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ МІСТА ЛУЦЬКА З КІНЦЯ ХІХ – ДО ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

**Андрій Слащук, Ірина Поручинська, Роман Качаровський**  
[andrii.slashchuk@gmail.com](mailto:andrii.slashchuk@gmail.com), [rinaporuchynska@gmail.com](mailto:rinaporuchynska@gmail.com);  
[romankacharovsky@ukr.net](mailto:romankacharovsky@ukr.net)

*Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна*

Чисельність населення є ключовим демографічним показником, який відображає історичні, соціальні та економічні процеси в регіоні. Луцьк, як адміністративний центр Волинської області, має багату історію, що впливала на його демографічний розвиток. З кінця ХІХ - до початку ХХІ століття чисельність населення міста зазнавала значних змін через війни, міграцію, урбанізацію, економічні трансформації тощо. У цьому дослідженні ми розглянули та проаналізували динаміку чисельності населення Луцька на основі даних переписів 1897, 1921, 1931, 1959, 1970, 1979, 1989, 2001 років, а також оціночних даних за останні роки.

Перший загальноросійський перепис населення 1897 року зафіксував у Луцьку, який на той час був типовим повітовим містом, майже – 16 тисяч

мешканців, з яких 60,9% були євреями, 17,0% - росіянами, 12,9% - українцями, а решта - поляками, німцями, караїмами [2; 6].

Така структура свідчить про багатонаціональний склад та мультикультурність населення міста, яка була характерною як для Луцька так і Волині за весь період перебування їх в складі Російської імперії. До 1920 року чисельність населення Луцька поступово зростала, що пояснюється поживанням економічного життя, особливо після будівництва залізниці у 1890-х роках.

Після входження до складу Польщі у 1920-х роках, чисельність населення також зростала завдяки адміністративній ролі Луцька як центру Волинського воєводства. Згідно з переписом 1921 року, проведеним польською владою, чисельність населення Луцька становила близько 21 000 осіб. Після Першої світової війни, але вже у складі Другої Речі Посполитої, місто пережило період відбудови й стабілізації. У 1931 році, за польським переписом, населення Луцька досягло 35 600 осіб, що відображає урбанізацію та розвиток Волинського воєводства [7].

Найгострішим демографічним ударом для Луцька стала Друга світова війна. Знищення єврейської громади під час Голокосту, депортація поляків, міграція українців у східні регіони після війни, спричинили значну зміну етнічної структури та скорочення загальної чисельності населення.

Після Другої світової війни Луцьк увійшов до складу УРСР, що супроводжувалося післявоєнною індустріалізацією, яка сприяла швидкому приросту міського населення.

Перепис 1959 року зафіксував 58 000 жителів у Луцьку [6]. У 1970 році в Луцьку проживало вже 95 000 осіб, що свідчить про значний приріст за рахунок урбанізації, розвитку промисловості та притоку населення з сільської місцевості. У наступні десятиліття зростання чисельності населення продовжувалося: у 1979 році – 131 000 осіб, у 1989 році – 174 000 осіб [2; 6]. Отже, інтенсивне зростання чисельності населення у Луцьку спостерігалось з 1950-х до кінця 1980-х років. Це був період демографічного підйому, характерного для пізнього радянського періоду

У 1990-х роках ХХ століття темпи приросту значно уповільнилися. Соціально-економічна криза, безробіття та еміграція спричинили зниження народжуваності. За даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року, чисельність жителів Луцька становила 208 816 осіб [1]. Зростання в порівнянні з 1989 роком було незначним, що пов'язано зі складною економічною ситуацією 1990-х років, зниженням народжуваності та посиленням еміграційних процесів [3].

У післяпереписний період кількість населення зростала повільно. За оцінками Державної служби статистики України, станом на 1 січня 2024 року в Луцьку проживало близько 216 200 осіб [5]. У 2020 році чисельність населення становила 217 486 осіб [4]. Цей спад пов'язаний із міграційними процесами, викликаними економічними факторами та війною розпочатою російською федерацією проти України у 2022 році.

Дослідження змін чисельності населення міста Луцька упродовж понад століття дозволило простежити складні соціально-економічні, політичні й історичні трансформації, що впливали на демографічну ситуацію.

Узагальнюючи результати нашого дослідження, можна виділити кілька етапів демографічного розвитку міста Луцька:

- 1897-1931 рр. – помірне зростання в умовах політичної нестабільності та міжвоєнного розвитку.

- 1939-1945 рр. – різке скорочення населення через війну, геноцид та переселення мешканців Луцька в східні регіони України та за рубіж.

- 1950-1989 рр. – стабільне і швидке зростання завдяки індустріалізації Луцька та Волинської області.

- 1991-2024 рр. – стабілізація, уповільнення темпів зростання, зумовлених впливом соціально-економічної кризи, економічної нестабільності та наслідками пов'язаними з повномасштабним військовим вторгненням росії у 2022 році в Україну.

Отже, динаміка зміни чисельності населення Луцька з кінця XIX – до початку XXI століття відображає складні історичні, політичні та соціально-економічні процеси. За цей період населення міста поступово зростало, досягнувши піку в 2020 році (217 486 осіб). Після цього спостерігається стабілізація з тенденцією до незначного скорочення чисельності населення через міграцію та демографічні зміни.

Аналіз змін чисельності населення дозволив простежити, як різні події - війни, індустріалізація, зміни державного устрою, епідемії, міграції - вплинули на формування людського потенціалу міста впродовж досліджуваного періоду.

#### **Список використаних джерел:**

1. Всеукраїнський перепис населення 2001 року: Результати по Волинській області. Київ: Держкомстат України, 2003. 300 с.
2. Головне управління статистики у Волинській області URL: <https://http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 08.10.2025).
3. Демографічна криза: Україна втратила 2,3 млн молодих людей [Електронний ресурс]. Volynnews. 2024. URL: <https://www.volynnews.com/news/all/demohrafichna-kryza-ukrayina-vtratylo-23-mln-molodykh-liudey/>
4. Державна служба статистики України. Інформація про підготовку до проведення перепису населення [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
5. Державна служба статистики України. Чисельність наявного населення України (на 1 січня 2024 року) [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
6. Музичук Ю.О. Економіко-географічні особливості формування загальної чисельності населення міста Луцька (на матеріалах переписів 1897-2001 рр. та 2024 р.): робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра: спец. 106 Географія / наук.кер. А.М. Слащук; Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2025. 54 с.
7. Statystyka Polski. Ludność według wyznania i narodowości. Spis 1921, 1931. Warszawa: GUS, 1932. 200 s.

Наукове видання

**РЕГІОН – 2025: СТРАТЕГІЯ ОПТИМАЛЬНОГО РОЗВИТКУ**  
**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**  
(20 листопада 2025 року, м. Харків)

Збірник наукових праць

Українською, англійською мовами

Відповідальний за випуск: *Ю. Кандиба*

Комп'ютерне верстання: *Ю. Кандиба*

Підписано до друку 27.11.2025 р. Формат 60x84/16.  
Папір офсетний. Друк цифровий.  
Ум. друк. арк. 15,2. Обл.-вид. арк. 18,6.  
Наклад 50 пр. Ціна договірна.

---

61022, Харків, майдан Свободи, 4  
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна  
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.09.